

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudců Daniely Zemanové a Miloslava Výborného v právní věci žalobkyně: **H. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 10. 2013, čj. MPSV-UM/11956/13/4S-OLK, v řízení o kasační stížnosti H. Š., zastoupené Mgr. Robertem Šupem, advokátem se sídlem Klíčová 199/2, Mariánské Lázně, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 24. 2. 2014, čj. 73 Ad 39/2013 – 39,

t a k t o:

- I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 24. 2. 2014, čj. 73 Ad 39/2013 – 39, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Zástupci stěžovatelky, advokátovi Mgr. Robertu Šupovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce 3146 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Vymezení věci

[1] Žalobkyně pobírala příspěvek na péči odpovídající I. stupni (lehká závislost). Dne 21. 1. 2013 podala u Úřadu práce České republiky - krajská pobočka v Olomouci žádost o

zvýšení příspěvku na péči. Po provedeném sociálním šetření Úřad práce konstatoval, že zdravotní stav žalobkyně je dostatečný na samostatné zvládání většiny základních životních potřeb a tedy, že žalobkyně není vůbec osobou závislou ve smyslu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Rozhodnutím ze dne 17. 6. 2013 tedy Úřad práce žalobkyni příspěvek na péči nejenže nezvýšil, ale naopak s platností ode dne 1. 5. 2013 zcela odejmul. Žalobkyně s posouzením svého zdravotního stavu nesouhlasila, a proto se odvolala k žalovanému. Ten rozhodnutím označeným v záhlaví její odvolání zamítl.

[2] V průběhu řízení před krajským soudem, dne 19. 2. 2014, žalobkyně zemřela. Krajský soud proto usnesením označeným v záhlaví řízení na základě § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 107 odst. 5 o. s. ř. zastavil, jelikož povaha věci neumožňuje v řízení dále pokračovat.

II.

Shrnutí argumentů kasační stížnosti

[3] Nejvyšší správní soud obdržel dne 13. 3. 2014 kasační stížnost H. Š., dcery zemřelé žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“). Stěžovatelka v kasační stížnosti nesouhlasí se zastavením řízení před krajským soudem. Jelikož o žalobkyni pečovala po odejmutí příspěvku na péči až do doby jejího úmrtí, považuje se za oprávněného procesního nástupce žalobkyně. Stěžovatelka v kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění uvádí, že vázat procesní nástupnictví na existenci (splatnost) příspěvku na péči by bylo přepjatým formalismem.

III.

Právní názor Nejvyššího správního soudu

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom, že by napadený rozsudek trpěl vadami, k nimž je Nejvyšší správní soud povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost je důvodná.

[6] Přejít hmotných (nárok na příspěvek) a v důsledku toho i procesních (nárok na procesní nástupnictví) práv v řízení o příspěvku na péči v případě smrti žadatele upravuje § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách, který stanoví: *Zemřel-li žadatel o příspěvek před pravomocným rozhodnutím o příspěvku, vstupuje do dalšího řízení a nabývá nárok na částky splatné do dne jeho smrti osoba blízká [...], pokud byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě v průběhu řízení ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. d), jako osoba, která poskytuje žadateli o příspěvek pomoc. Účastníky řízení se stávají všechny fyzické nebo právnické osoby uvedené ve větě první, které se od zahájení řízení podílely na pomoci žadateli o příspěvek do dne jeho smrti. Tyto osoby nabývají nárok na částky příspěvku splatné do dne smrti žadatele o příspěvek za kalendářní měsíc, ve kterém poskytovaly pomoc.*

pokračování

[7] Podstatou případu je spor o výklad předmětného ustanovení. Z argumentace krajského soudu vyplývá, že přechod nároku na příspěvek a tedy i procesního nástupnictví může nastat toliko v průběhu správního řízení o příspěvku. Přechod naopak není možný, pokud k úmrtí oprávněné osoby dojde až v průběhu řízení před správními soudy ve věci přezkumu správního rozhodnutí o nepřiznání příspěvku. Stěžovatelka je naopak přesvědčena, že takový výklad je přepjatým formalismem a jde proti účelu zákona.

[8] Dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu zastávala k problematice přechodu nároku na příspěvek na péči v případě smrti žadatele stejný postoj jako krajský soud v nyní posuzovaném případě (viz např. rozsudek ze dne 7. 4. 2011, čj. 3 Ads 20/2011-64, resp. usnesení ze dne 7. 3. 2012, čj. 6 Ads 25/2012-24). Přechod byl tedy možný pouze do okamžiku pravomocného skončení správního řízení. Naopak v případném navazujícím soudním řízení správním se smrtí nositele nároku zanikl bez dalšího i nárok samotný.

[9] V usnesení ze dne 1. 4. 2014, čj. 4 Ads 32/2012-50 (*Centrum Rožmitál pod Třemšínem*), se rozšířený senát NSS odchýlil od dosavadní judikatury vycházející z doslovného výkladu § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách. Podle rozšířeného senátu zemře-li fyzická osoba po právní moci rozhodnutí správního orgánu o příspěvku na péči, přechází její tvrzený nárok, a s tím i účastenství v řízení ve správním soudnictví na osoby uvedené v § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách. Soud ve správním soudnictví posoudí a za přiměřeného použití § 107 o. s. ř. rozhodne o tom, zda a kdo je právním nástupcem zemřelého žalobce podle § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách a s kým bude pokračovat v řízení.

[10] Rozšířený senát v případě *Centrum Rožmitál pod Třemšínem* především zdůraznil, že na situace, kdy již bylo o žádosti o příspěvek pravomocně rozhodnuto a kdy ve věci tohoto rozhodnutí probíhá řízení před správním soudem, se § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách vztahuje pouze v tom smyslu, že stanoví okruh osob, které s ohledem na jejich hmotněprávní pozici připadají v úvahu jako procesní nástupci žalobce podle § 107 odst. 2 o. s. ř. (toho je v řízení ve správním soudnictví nutno použít „přiměřeně“, jak prikazuje § 64 s. ř. s., a nikoli „obdobně“). Povaha věci zjevně v řízení pokračovat umožňuje, neboť předmětem sporu je zákonnost rozhodnutí ve věci žádosti o příspěvek na péči, tedy v posledku otázka, zda a případně v jaké výši měla určitá osoba, která v průběhu soudního řízení správního zemřela, nárok na příspěvek na péči. Existují i osoby, které v případě, že jim svědčí rozhodné právo, tedy ustanovení zákona o sociálních službách a dalších předpisů o podmínkách nároku a výplaty příspěvku na péči, jsou těmi, na něž nárok na příspěvek smrti žadatele *ex lege* přešel. Proto je na místě rozhodnout podle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 107 odst. 5 o. s. ř., že procesním nástupcem zemřelého žalobce je ta osoba, eventuelně ty osoby z katalogu osob uvedeného v § 16 odst. 1 větě první zákona o sociálních službách, které se v době, za niž žalobci měl být podle jeho tvrzení v žalobě příspěvek na péči poskytován, měly podílet na pomoci žalobci (bod 71 cit. usnesení).

[11] Z výše uvedených důvodů proto výklad krajského soudu v nyní posuzovaném případě neobstojí. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že se stěžovatelkou mělo být v řízení o nepřiznání příspěvku na péči zacházeno jako s procesní nástupkyní zemřelé žalobkyně, jelikož splňuje podmínky vymezené v § 16 odst. 1 zákona o sociální péči.

Namísto zastavení řízení tak měl krajský soud přiměřeně použít § 107 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s., tedy pokračovat v řízení se stěžovatelkou jako procesním nástupcem žalobkyně.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů posoudil kasační stížnost jako důvodnou a usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty první, zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. V novém řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[13] Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát Mgr. Robert Šup. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 2000 Kč za dva úkony právní služby (převzetí věci a podání doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., dále náhrady hotových výdajů v částce 600 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky a částku 546 Kč jako 21 % daň z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, tedy celkem 3.146 Kč. Tato částka bude vyplacena zástupci stěžovatelky z účtu NSS ve lhůtě 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. června 2014

Zdeněk Kühn
předseda senátu